

Øivind Larsen: Fra perm til perm – et liv i medisinsk historie

Michael 2025; 22: 446–457

doi: 10.5617/michael.12767

Øivind Larsen snakker verken høyt eller gjerne om seg selv. Men når han gjør det, er det som å åpne en gammel bok med skinnrygg og gullbokstaver: Du kjenner patinaen av år som har gått, og sidene er fulle av historier fra et langt liv – om mennesker, reiser, kultur og ideer. Fra gårdsbruk og bygårder – til klaver og kamera. Aller mest handler det om medisinsk historie og om tidskriftet Michael, som han har redigert og formet siden 2004. Men nå lukkes dette kapittelet.

Vi skal gjennom det meste, men først: traktoren. Kanskje ikke det man gjerne forbinder med Øivind Larsen? Men for å få øye på hele mannen bak *Michael* – ikke bare den sindige og stillfarne akademikeren – starter vi med en gammel Gråtass på familiegården i Onsøy utenfor Fredrikstad.

Verdig alderdom for Gråtass

I 1982 fikk Øivind Larsen (f. 1938) en idé som luktet rust, olje og mekking. Han overtok en velbrukt 1946-modell Ford-traktor fra slektninger på Jevnaker, og fikk den fraktet til gårdsbruket i Østfold, som han hadde overtatt etter bestefaren. Gråtassen trengtes egentlig ikke på gården, men den fortjente restaurering og en verdig alderdom. Problemet var at reservedeler var vanskelige å få tak i. Løsningen? Å samle likesinnede i et nettverk – et frø som ble sådd i et innlegg han skrev i Bondebladet. Og ideen slo an!

– Jeg liker å få til ting sammen med andre, og det fungerte også her, forteller Øivind. Dermed ble foreningen *Gammeltraktorens Venner* stiftet – med Øivind i styret i flere år. Han er fortsatt én av 2600 medlemmer som er opptatt av å bevare landbruksteknisk historie.

Hva er medisinsk historie?

Siden *Michael* er et dugnadsprosjekt – drevet av fem ubetalte redaktører og med en representasjonskonto som knapt dekker en hyggelig julemiddag med dessert, har *Michaels* utsendte villig latt seg invitere til lunsj på Øivinds asiatiske stamsted Mei Wei, noen kvartaler fra bygården i Sofies gate 5, der han bor med ektefellen Ingegerd Frøyshov Larsen. De traff hverandre tidlig i medisinstudiet og siden har det vært dem. Hun har alltid delt Øivinds interesse for medisinsk historie og formidling – og for fjerne kulturelle reisemål.

Som gründer av *Michael*, redaktør i 21 år og professor emeritus i medisinsk historie er det nettopp medisinsk historie han helst vil snakke om.

– Hva er egentlig medisinsk historie, slik du ser det?

Svaret kommer kjapt, dette er han vant til: – Medisinsk historie kan være så mangt. For meg handler det om studiet av medisin og helse i sin kontekst av tid og rom, med særlig vekt på tidsaspektet – de lange linjer gjennom historien. Faget krever en utpreget tverrfaglig tilnærming, og denne tverrfagligheten blir en kompetanse i seg selv.

Faget medisinsk historie har han lært gjennom utdanning, erfaring og et bredt kontaktnett i Danmark, Sverige, Tyskland og England. Han var med på å stifte European association for medicine and health (EAHMH) i London i 1989, og i en periode var han formann i organisasjonens Scientific board.

Øivind Larsen har et langt medisinsk-historisk liv å se tilbake på med venner og kolleger over hele verden: – Faktisk har jeg i mer enn femti år hatt kontakt med historiker-demografen Arthur E. Imhof i Berlin. Samarbeid med Jan Sundins gruppe ved Tema Hälsa ved Linköpings Universitetet – som er et tverrfaglig institutt helt etter min smak – ga meg også mye. I London lærte jeg forskningsmetoden for nyere historie, «witness seminar», som vi i Norge kaller aktørseminar. Vi var en gruppe som tok metoden i bruk her hjemme, og de fleste referatene er publisert i *Michael*.

Stolt av *Michael*

Det var Øivinds idé å kalle opp tidsskriftet etter Michael Skjelderup (1769–1852), Norges første professor i medisin og en av grunnleggerne av *Det norske medicinske Selskab* i 1833. Navnet *Michael* bærer arven med seg og skal minne oss om tidsskriftets akademiske profil og historiske røtter.

Sammen med Magne Nylenna (f. 1952) har Øivind Larsen bygd opp *Michael* fra grunnen, med fagartikler og kommentarstoff som har vært med å forme et helt fagfelt. I trykt versjon kommer tidsskriftet i posten til 350 abonnenter fire ganger i året, men på nettet kan det leses av alle – når som

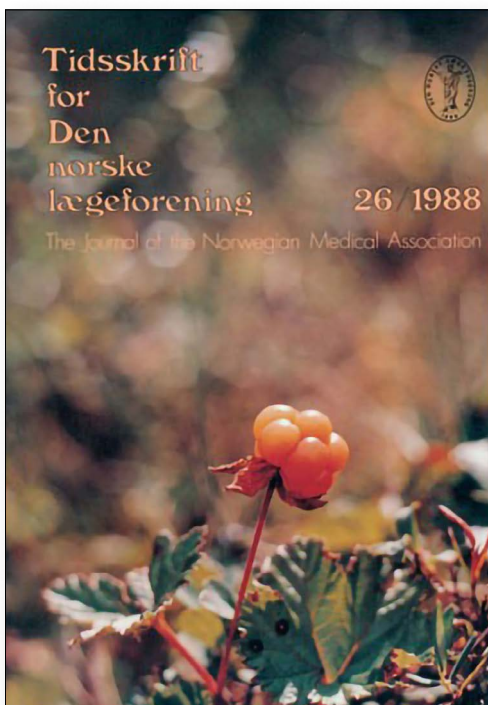
Øivind Larsen er stolt av Michael og dagnadsarbeidet han og en liten redaksjon har nedlagt siden 2004. De fleste numrene er redigert og korrekturlest på hjemmekontoret i Sofies gate 5. Foto: Ingvild Jønsberg

helst. Hittil er det også publisert 34 supplementer. Alle utgivelser fra 2004 til i dag er digitalisert, men papirutgaven består.

– Hvordan oppsummerer avtroppende redaktør utviklingen av *Michael*?

– Jeg er simpelthen stolt av *Michael*. Det er blitt stadig mer profesjonelt og bedre for hvert nummer, i alle fall slik jeg ser det – høyst subjektivt. Og redaksjonen sørger for at *Michael* alltid kommer ut til riktig tid, uten forsinkelser. Det er viktig, oppsummerer Øivind. – Da vi startet, var utfordringen å få til et profesjonelt og «ferdig» uttrykk allerede fra første nummer. Magne og jeg jobbet mye med å skape en tillitvekkende layout som skulle være uforandret over lang tid.

Man kan vel trygt si at dette målet er nådd. *Michaels* forsider har vært like stabile som utgivelsesplanen, og professor Skjelderups kloke blikk har prydet den grågrønne forsiden i 20 år. Først i 2024 ble ideen om modernisering luftet i redaksjonen. Og slik ble det: Øivind leter i sitt rikholdige fotoarkiv og finner noe der – eller et annet sted – som passer til temanum-

Skjorbuksykdommen nevnes i medisinsk historie gjerne sammen med molter, som hadde ry på seg både som behandling og forebygging. Øivind Larsen har interessert seg spesielt for dette, og det var derfor helt naturlig for ham å velge et motiv fra en hemmelig moltemyr i Valdres til forsiden på Tidsskriftet nr. 26/1988.

meret. Noen ganger drar han av gårde ens ærend for å knipse et bilde, og skriver tekst som utfyller motivet.

– Bildet kommer først. Jeg begynner med det. Så skriver jeg teksten. Slik kan jeg binde bilde og tekst sammen på en god måte.

Å lage forsider er ingen ny aktivitet for Øivind som har hatt et kamera rundt halsen siden guttedagene. I 1984 fikk han i oppdrag av redaktør Ole K. Harlem (2017–2003) å levere forsider til *Tidsskrift for Den norske legeforening*. Magne Nylenna videreførte tradisjonen da han overtok som redaktør i 1987. Frem til 2003 leverte Øivind 537 forsider med tilhørende tekst – før den nye redaktøren Charlotte Haug ville tenke nytt. Han kaller fotojobben for «en nokså omfattende ubetalt hobby». *Tidsskriftet* kom ut hver tiende dag, og Øivind innrømmer at tempoet tidvis kunne bli ganske svett. Men hobbyen viste seg å bli svært morsom faglig sett, til tross for all den tiden den tok. Utgiftene til film, fremkalling og forstørrelser ble betalt av *Tidsskriftet*. Honorar fikk han ikke og reiser dekket han selv. Men han så på jobben som sitt bidrag til *Tidsskriftets* dugnadsånd.

Fra Sofies gate til Tromsø

Hjørnegården i Sofies gate nedenfor Bislett har vært i familiens eie siden oldemors tid – bokstavelig talt.

– Oldemor var en tøff dame! Hun var jenta fra Damstredet som giftet seg med gutten i nabohuset. Han gikk til sjøs og avanserte til skipskaptein. Men da skipet hans kom til Liverpool i 1885, fikk mannskapet kolera og han døde, forteller Øivind. Enken med en datter på ett år måtte klare seg selv. Hun startet kolonialforretning, men ved siden av å drive butikken fikk hun oppført flere bygårder for utleie, blant annet Sofies gate 5 som stod ferdig i 1894.

Hele livet har Øivind bodd i denne gården, med noen avbrudd under turnustjeneste ved Østfold Sentralsykehus og i distrikt i daværende Hemne kommune i Trøndelag. Fra 1971 pendlet han fra jobben ved Universitetet i Oslo til Tromsø og underviste i medisinsk historie der. I 1976–1977 var han konstituert professor i samfunnsmedisin i Tromsø – fortsatt som pendler.

– Ikke rart at junior på tre år trodde at fatter'n jobbet på Fornebu flyplass, humrer han.

Øivind forteller om en intens tid i Tromsø på 1970-tallet, en tid preget av steile politiske fronter og kompromissløst studentdemokrati. Men det var også en lærerik periode som bekreftet at medisinsk historie var en del av samfunnsmedisinen. Men så ble flyturene færre, alt ble roligere og han vendte tilbake til ektefelle og to barn i Sofies gate og til dosenturet i medisinsk historie.

Ryddegutt i skolebiblioteket

Som elev på Oslo Katedralskole, bedre kjent som «Katta», fikk Øivind en ettermiddagsjobb med å rydde i skolens bibliotek. Biblioteket rommet blant annet gamle skatter med snirklete skrift fra boktrykkerkunstens tidlige år.

– Mitt fortrinn var at jeg kunne lese gotiske bokstaver. Og jeg var god i tysk, sier han, og gir moren som var tysklærer, æren for det. Etter eget utsagn leste han mer enn han ryddet i skolebibliotekets bøker. Sansen for alt det spennende som kunne finnes i gamle kilder, var vekket. På gymnaset skrev han en særoppgave om utlendingers reiser i Norge på 1700- og 1800-tallet. Kildene var de gamle bøkene som han fikk tilgang til i Gamle Deichman-samlingen på Hammersborg.

– Jeg ville gjøre noe mer ut av historieinteressen min. Da jeg studerte medisin, vokste det frem i meg en slags årvåkenhet for sykdomsoppfatningens betydning. Kanskje kunne eldre litteratur bidra til innsikt? Jeg tok for

meg diagnosen *skjorbuk* som forekom så ofte både i faglitteratur og skjønnlitteratur lenge før man visste at årsaken var C-vitaminmangel.

Øivind fant etter hvert frem til en svensk utgave av Olaus Magnus' historie om det nordiske folk fra 1550-tallet – et verk der også skjorbuk omtales. Øivind skrev en analyse der han problematiserte innholdet i ordet skjorbuk i en tid da fattigdom og dårlige hygieniske forhold påvirket folkehelsen minst like mye som mangel på vitamin C.

Han sendte en bearbeidet utgave av manuskriptet til Nyco, som hadde utlyst en prisoppgave. Temaet passet ikke for Nyco, og oppgaven ble ikke bedømt. Men han fikk gode råd og anbefalinger som blant annet skaffet ham verdifulle kontakter i København. Og den lille boka *Olaus Magnus og skjorbuk* ble utgitt i København i 1963. Da forfatteren søkte stilling som universitetsstipendiat ved Hygienisk institutt ved Universitetet i Oslo, var boka vedlagt søknaden. Den hjalp ham inn i akademien i 1964. Der fikk han professor Haakon Natvig (1905–2003) som sjef og inspirerende veileder.

– Siden har jeg vært i gamet, konstaterer Øivind, og betyr at han aldri har ønsket å gjøre noe annet. – Medisinsk historie, faget i skjæringspunktet mellom samfunnsmedisin, historie, sosiologi og samfunnsgeografi, er stadig like inspirerende!

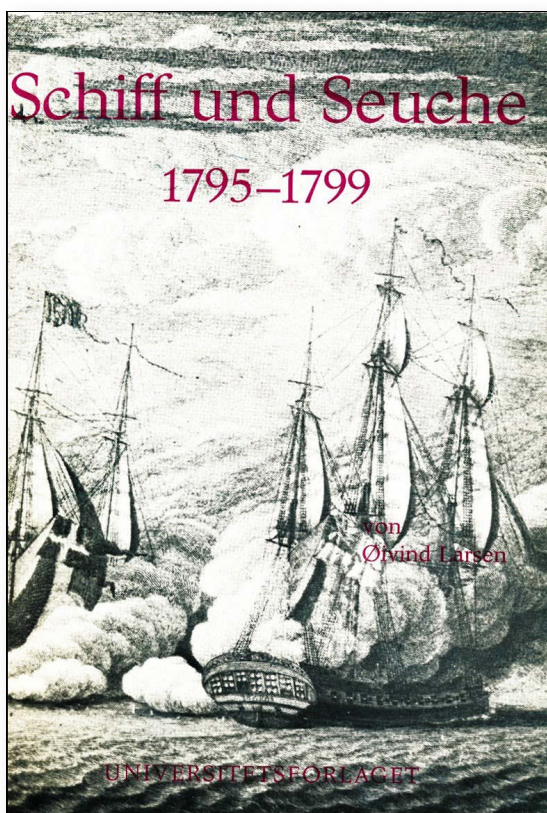
Doktorgrad fra Vest-India

På Hygienisk institutt engasjerte Øivind Larsen seg i epidemiologiske studier, blant annet med røykevaneundersøkelser og hemoglobinundersøkelser blant rekrutter i Østfold, kombinert med militærtjeneste som sesjonslege. Samtidig planla han doktorgradsarbeidet sitt. Han var på jakt etter en gruppe mennesker som levde isolert, for å finne ut hvordan sykdom og smitte utvikler seg i en avsondret populasjon. Via kontakter i København fant han ut at sjøfolk på dansk-norske skip som seilte til Vest-India i 1790-årene, var en gruppe som egnet seg for hans prosjekt. Og kildetilfanget om Vest-indiafarten var meget godt i Københavns arkiver.

I avhandlingen *Schiff und Seuche 1795–1799* (1968) beskriver og diskuterer han helseforhold blant sjøfolkene i de smittsomme sykdommers tid.

– De danske legene var slett ikke tapt bak en vogn i 1795. De var veldig nøye med helsekontrollen for sjøfolkene før de slapp dem om bord. Derfor gikk det ganske bra. Også hygiene og forpleining var godt ivaretatt på de dansk-norske marinefartøylene. Det samme kunne man ikke si om andre lands flåter, for eksempel Englands, der de hanket inn folk fra kneiper og tilfeldig på gata. Resultatet der var bare sykdom, død og elendighet, forteller Larsen.

Da Øivind Larsen i 1968 ga ut sin monografi Schiff und Seuche 1795–1799 om helsesituasjonen for marinemannskaper i Dansk Vestindia på slutten av 1790-årene, var det foreløpig ikke så vanlig å bruke en epidemiologisk tilnærming til historisk arkivmateriale.

Helt tilfeldig fikk han også tak i korrespondansen som en av skipslegene hadde ført med faren sin, som var stadsfysikus i København. I skipslegens brev og dagbok er det mye uformell informasjon om livet på de danske øyene St. Thomas, St. Croix og St. Jan.

– Med historisk metode kan man få frem mye interessant lærdom som er overførbar også til vår tid.

Bedriftslege med skrive lyst

Sjefen til Øivind, Haakon Natvig, var nøye med at stipendiatene som jobbet med teoretiske ting, også måtte ha et bein ute i virkeligheten.

– For Natvig var dette beinet bedriftsmedisinordningen. Dette var et interessant medisinsk felt i 1960-årene. Ordningen fylte en viktig nisje i en tid før vi fikk store reformer som folketrygden, arbeidsmiljøloven, kommunehelsetjenesteloven og fastlegeordningen. Faglig sett var ordningen meget interessant. I ly av legerollen fikk man innblikk i medisinske forhold som opptok folk som ikke var pasienter. Dessuten ble mange store epidemi-

ologiske undersøkelser gjennomført i norsk bedriftshelsetjeneste på den tiden. Det var en aktivitet som ble møtt med stor entusiasme av dem det gjaldt, minnes Øivind.

På 1960-tallet var bedriftslegejobben for de fleste en deltidstilling. De egentlige arbeidsmedisinerne fant man bare i de store bedriftene. Selv var Øivind deltids bedriftslege i Siemens i mer enn 25 år (1970–1996). Han engasjerte seg raskt i bedriftslegenes fagmiljø. Skrivelysten fikk han utløp for som redaktør for *Norsk tidsskrift for arbeidsmedisin*, et blad som i hans hender vokste ut av en liten blekke som het *Nirnytt*.

– Nir betydde «Nordiska industriläkarrådet». Kan du tenke deg et så håpløst navn som *Nirnytt*? uffer han seg. Han ville skape noe bedre, et forum som kunne samle bedriftslegene og gi dem mulighet til å presentere og dokumentere faglig arbeid. I 18 år holdt han det gående. Med stor entusiasme arrangerte kollegene samtidig populære kurs som styrket fagmiljøet og finansierte driften av bladet.

– Jeg tror det ble et godt tidsskrift som bidro mye til fagutviklingen. Det var aldeles ikke banebrytende forskning der, men det tok vare på det faglige og stimulerte nysgjerrigheten. Vi ga også ut supplementbøker, opplyser Øivind.

Men da legespesialiteten i arbeidsmedisin kom i 1991, endret alt seg. Kurs ble for mange av legene en jakt for å samle nok poeng til spesialiteten, ikke noe man tok av interesse for temaene.

– Det var som å skru av en bryter. Også tidsskriftet mistet sin sjel. Legeforeningen tok livet av det, sier han. Punktum.

Kurs er bra, skrift er bedre

– *Michael* begynte ikke med en redaksjonsplan, men med et behov, poengterer Øivind. Skreddersydde publikasjonsorganer for medisinsk historie med samfunnsmedisinsk vinkling var mangelvare. Så kom 2003, og en idé som Larsen hadde hatt lenge, fikk vind i seilene – en egen medisinhistorisk publikasjonskanal.

– 2003 var et viktig år for medisinsk historie. Det var 400-årsjubileum for norsk offentlig helsevesen, og det ble holdt en stor internasjonal konferanse om medisinsk historie i Oslo. Folk kom fra fjern og nær, forteller han begeistret. Hans neste tanke var: Nå slår vi til. Nå lager vi et tidsskrift.

Som formann i *Det norske medisinske Selskab* fikk han styret med på å etablere *Michael* som en skriftlig plattform for formidling og faglig refleksjon.

– Trykksaker som man kan finne tilbake til i biblioteket, er noe helt annet enn kurs og møter, sier Øivind om drivkraften bak ideen.

Magne Nylenna var straks med på notene. Redaksjonsmøtene var korte, men effektive: – Bare Magne og jeg, og det gikk jo greit, sier Øivind.

De hadde mer enn nok stoff til de første numrene av *Michael* fra konferanser og fagmiljøer. Ideen om supplementer tok Øivind med seg fra *Norsk tidsskrift for arbeidsmedisin*.

– De første årene levde *Michael* på overskudd fra 400-årsjubileet og andre konferanser, men så overtok Selskabets kasse finansieringen. Supplementene har vært separat finansiert hele tiden. Målet har vært at de skal subsidiere de vanlige *Michael*-numrene. Eventuelt underskudd har vi sett på som en investering i faglig arv.

Samfunnsmedisinens fremtid

Øivind Larsen, som ble Norges første professor i medisinsk historie i 1985, var bestyrer for Instituttgruppe for allmennmedisinske og samfunnsmedisinske fag fra 1993 til 1999. Fortsatt har han emeritus-kontor i Frederik Holsts hus bak Ullevål sykehus, der dagens Institutt for helse og samfunn holder til.

Spørsmålet om samfunnsmedisinens fremtid får Øivind Larsen til å nøle: – Det vil jeg ikke ha sagt noe om, sier han først. Men så kommer refleksjonene, erfaringsbaserte og med et snev av uro.

– Faget samfunnsmedisin har forandret seg. Jeg synes den tidligere bredten og faglige nysgjerrigheten har bleknet noe. Jeg er usikker på hvor gunstig tilpasningen til rollen som kommuneoverlege er for samfunnsmedisin som et frittstående fag, svarer han. Refleksjonene hans er forankret i den lange og nære kontakten med fagets utvikling, både som underviser og som medarbeider i flere utgaver av Haakon Natvigs lærebok i hygiene. For lærebøkene fra 1993, 2003 og 2008 var han hovedredaktør.

– For meg er samfunnsmedisin læren om samspillet mellom helse og samfunn, det uavhengige faget. Dette er ikke det samme som forankring for legespesialiteten i samfunnsmedisin, sier han, men han vil ikke spå om fremtiden. Den overlater han til Legeforeningen og andre involverte aktører.

Fem bind om Norges leger

Øivind Larsen har alltid hatt et blikk for helheten og en iboende evne til å fullføre prosjekter han tror på. *Norges leger*, den store fembindsoversikten over norske leger, sier mye om hans utholdenhet og systematiske tilnærming. Han var redaktør både for 1986- og 1996-utgaven. Den første tok for seg alle leger som levde i 1986. Ti år senere skulle en ny utgave av *Norges leger* omfatte både levende og døde, fra så langt tilbake som kildene tillot, og

frem til 1996. De levende fikk brev om å sende inn små biografier, mens de døde ble oppført med det som fantes av informasjon. Biografiene ble redigert etter en mal, og på det meste var det rundt 40 studenter som hjalp til.

Kvalitetssikringen var alt annet enn enkel. Noen skrev side opp og side ned, andre leverte bare fødselsår og utdanning. Redigeringen bød på utfordringer: – For eksempel var det en som sendte inn et bilde av en kamel istedenfor et portrett av seg selv. Bare én lege nektet plent å bli omtalt, sier Øivind, uten å nevne navn. Til slutt gav redaktøren etter for presset. Men i forordet til *Norges leger* 1996 står det at alle norske leger er med – unntatt én.

Norges leger fra 1986 ble revet bort: – Den er nærmest blitt et samleobjekt, kommenterer Øivind. Naivt beruset av suksessen fra 1986 ble det trykket for mange eksemplarer i 1996. Legeforeningen hadde lagt ut mye penger som etter planen skulle dekkes inn av salget. Øivind hadde kalkulert hva verket burde koste, men prisen ble satt lavere enn planlagt: – Hadde vi solgt settet for 2000 kroner, som jeg sa, hadde det gått rundt. Men det ble solgt for 1800 kroner. Da ble det underskudd.

Et senere landsstyrevedtak sa at arbeidet skulle følges opp, og en ny utgave forberedes. Det ble det ikke noe av. Da Øivind Larsen var ferdig med 1996-utgaven, visste han: Dette gjør iallfall ikke jeg igjen.

Som en del av *Norges leger*-prosjektet, samlet han stoff og redigerte *The Shaping of a Profession*, tilleggsbindet om legeprofesjonens utvikling i Norge – utgitt på et amerikansk forlag: – Det er ingen annen bok som forteller den historien. Den handler bare om Norge, men er skrevet slik at den også er interessant for et internasjonalt publikum. At boken fortsatt er i salg, bekrefter det, mener Øivind.

Naboen til Harry Hole

Forfatteren Jo Nesbø bodde for mange år siden tvers over gaten for familien Larsen, og i krimbøkene sine har han skaffet Harry Hole leilighet i Sofies gate 5. Hvorfor Nesbø valgte bygården til Øivind som bosted for den litt forsofne politietterforskeren, er antakelig ikke mer komplisert enn at adressen lå snublende nær. Øivind innrømmer at det var han som egenhendig limte Holes navnelapp på en ledig ringeklokke i hjørnegården for mange år siden. Når noen ringer på, klinger det på Øivinds arbeidsrom. Hver tirsdag klokken 18:50 er han tilgjengelig for arrangerte turgrupper som vil treffe Harry Hole.

Han forteller gladelig hvordan seansen foregår: – Hvis noen trykker på ringeklokken til Harry, så kommer jeg i vinduet med en bekymret mine,

og svarer. Det gruppen ikke vet, er at jeg ofte rett før har hatt kontakt med turlederen som har snappet opp noen fellestrekk ved gruppen. Jeg dikter da en passende historie før de ankommer om hvorfor Harry Hole dessverre ikke er hjemme nå. Hvis de for eksempel er fra Ålesund, kan jeg utbryte: «Så synd! Harry er i Ålesund akkurat i dag i forbindelse med en foreløpig hemmelig narkotikasak med et mulig grotesk mord.»

Folk kommer enkeltvis også, det står visst i en eller annen Oslo-brosjyre at man kan gjøre det. Og nylig var tsjekkisk TV utenfor og gjorde opptak. Det er tydelig at Øivind morer seg like mye som Hole-fansen, og han har foreløpig ingen planer om å gi opp omsorgen for den forfyllede Harry Hole.

– Det er artig å se hvordan voksne folk kan være så langt inne i Harry Hole-boblen at de lar seg servere det villeste vår uten å blunke, humrer han. – Jeg kjenner jo Harry Hole ganske godt, da. Han er ikke alltid helt edru heller, og i lange perioder har han ikke lappen. Da sier jeg at det er jeg som kjører for ham, sier Øivind med alvorlig mine. – Så jeg opplever mye, som du skjønner.

Bøker til randen

Den store leiligheten i Sofies gate 5 er fylt til randen av bokhyller – i kjeller og loft og overalt hvor det er mulig å tvinge inn en bok. Også stabburet på familiegården i Onsøy, der datteren nå bor, bugner av skrevne ord. Og det gjør også familiens Shangri-la; den egenhendig tegnede, 60 år gamle tømmerhytta som ligger ensomt til i de dype Valdres-skogene.

Men mellom bokstabler og tidsskriftbunker er det alltid plass til et piano. Musikk har vært en stor del av Øivinds liv siden han tok pianotimer i barneårene som en del av dannelsen. Som voksen spilte han hos en inspirerende pianolærer i over 30 år. Senere har han alltid angret på at han ikke brukte mer tid til klaverspill.

– Hvis du absolutt må nevne noe om mine pianoferdigheter kan du skrive at jeg var på toppen som 15-åring. Og siden har det gått nedover. Nå er alt nærmest borte. Ingen må høre meg spille.

Både Ingegerd, barna og de fire barnebarna har en solid plass i livet hans. Ingen tvil om det.

– Ifølge min kone er det bøkene som holder ekteskapet sammen. Hun sier til meg: Du har din fulle frihet. Bare gå, du, men ta bøkene dine med deg. Da sier det seg selv hva svaret blir, ler han med glimt i øyet.

Plagsomme ideer

Øivind Larsen vil heller snakke om boksamlingen til Det norske medisinske Selskab enn fremtiden for egne overfylte hyller. Selskabets samling begynner

seg i kjelleren på Frederik Holsts hus. Den ville ha samlet enda mer støv hvis ikke Kristine Lillestøl, medisinsk genetiker, medisinhistoriker og styre-medlem i Selskabet, hadde registrert og systematisert samlingen. Den ble flyttet fra Drammensveien 44 da Legeforeningen solgte eiendommen.

– Noe må skje for å bevare denne samlingen for ettertiden. Bøker som ingen vet hvor er, har ingen funksjon, sier Øivind bestemt.

Øivinds redaktørrolle i *Michael* er over etter mer enn 21 år: – Det er vemodig, men det er en tid for alt. Å være redaktør medfører mye praktisk arbeid, periodevis svært mye, særlig når man skal være med på hele prosessen fra idé via manuskript til korrektur og ferdig hefte eller bok på papir og nett. Dessuten har jeg fått noen aldersbetingede kapasitetsbegrensninger som gjør at det er best å slutte mens leken er god, forklarer 87-åringen.

Redaksjonen vil gjerne beholde en snipp av Øivind. Han vil fortsatt levere bokanmeldelser og bidra med fagfellelvurderinger. Og kanskje vil et og annet foto finne veien fra Øivinds arkiv til *Michaels* forsider.

Øivind røper en plage han sliter mye med: – Idéene. De slipper ikke taket, men fortsetter ubønnhørlig å komme, natt og dag. Forferdelig. Nesten plagsomt. En viktig jobb for meg er å skyte ned de fleste av dem.

Jeg tror ham ikke og spør hva han har på beddingen nå. Alle vet at han alltid skriver på et eller annet. Han er unnnvikende og taus. Sier noe om å skyte skinnet og selge bjørnen – eller var det kanskje omvendt, og rister avvergende på hodet. Ingen kommentar.

Desserten kommer på bordet på Mei Wei. Samtalen fortsetter. Om Gråtass som er overhalt med originale deler fra USA og lever i beste velgående. Det gjør også Øivinds ideer. Idet han lekker et nytt prosjekt, og mumler mer om ikke å selge skinnet før bjørnen er skutt, står én ting klart: Den bjørnen sover ikke.

Nina Husom

Nina.husom@outlook.com

Vækerøveien 195b

0751 Oslo

Nina Husom er manusredaktør i Michael. Hun er fysioterapeut og journalist og har en master i helseadministrasjon (MHA-studiet).